

DEĊIŻJONI TAL-KUNSILL

ta' l-1 ta' Ottubru 2007

dwar il-konkluzjoni ta' konsultazzjonijiet mar-Repubblika tal-Gżejjer Fiġi taht l-Artikolu 96 tal-Ftehim ta' Partenarjat AKP-KE u l-Artikolu 37 ta' l-Istrument ta' Kooperazzjoni fl-Iżvilupp

(2007/641/KE)

IL-KUNSILL ta' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea,

Wara li kkunsidra l-Ftehim ta' Shubija bejn il-membri tal-grupp ta' Stati Afrikani, tal-Karibew u tal-Paċifiku, min naħa u l-Komunità Ewropea u l-Istati Membri min naħa l-oħra, iffirmit f'Cotonou fit-23 ta' Ġunju 2000 ⁽¹⁾ u kif rivedut fil-Lussemburgu fil-25 ta' Ġunju 2005 ⁽²⁾ ("Ftehim ta' Partenarjat AKP-KE"), u b'mod partikolari l-Artikolu 96 tiegħu,

Wara li kkunsidra l-Ftehim Intern bejn ir-rappreżentanti tal-gvernijiet ta' l-Istati Membri, li jiltaqgħu fi hdan il-Kunsill, dwar miżuri li għandhom jittiehdu u proċeduri li għandhom ikunu segwiti għall-implimentazzjoni tal-Ftehim ta' Partenarjat AKP-KE ⁽³⁾, u b'mod partikolari l-Artikolu 3 tiegħu,

Wara li kkunsidra r-Regolament (KE) Nru 1905/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta' Diċembru 2006 li jstabbilixxi strument ta' finanzjament tal-koperazzjoni għall-iżvilupp ⁽⁴⁾ ("l-Istrument għall-Kooperazzjoni fl-Iżvilupp"), u b'mod partikolari l-Artikolu 37 tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta mill-Kummissjoni,

Billi:

- (1) L-elementi essenzjali msemija fl-Artikolu 9 tal-Ftehim ta' Shubija AKP-KE ġew miksur.
- (2) Il-valuri msemija fl-Artikolu 3 ta' l-Istrument għall-Kooperazzjoni fl-Iżvilupp ġew miksur.
- (3) Fit-18 ta' April 2007, skond l-Artikolu 96 tal-Ftehim ta' Shubija AKP-KE u l-Artikolu 37 ta' l-Istrument għall-Kooperazzjoni fl-Iżvilupp, bdew konsultazzjonijiet formali mal-pajjiżi ta' l-AKP u r-Repubblika tal-Gżejjer Fiġi li fihom l-awtoritajiet tal-Fiġi għamlu impenji speċifiċi sabiex jirrimedjaw il-problemi identifikati mill-Unjoni Ewropea u jimplementawhom.

- (4) Ittiehdu xi miżuri sostantivi fir-rigward ta' wħud mill-impenji msemija hawn fuq; madanakollu hafna impenji importanti li jirrigwardaw l-elementi essenzjali tal-Ftehim ta' Shubija AKP-KE u l-Istrument għall-Kooperazzjoni fl-Iżvilupp għadhom iridu jkunu implimentati,

IDDEĊIEDA KIF ĠEJ:

Artikolu 1

Il-Konsultazzjonijiet mar-Repubblika tal-Gżejjer Fiġi taht l-Artikolu 96 tal-Ftehim ta' Shubija AKP-KE u l-Artikolu 37 ta' l-Istrument għall-Kooperazzjoni fl-Iżvilupp huma konkluzi.

Artikolu 2

Il-miżuri xierqa stabbiliti fl-ittra annessa huma hawnhekk adottati bħala miżuri xierqa taht l-Artikolu 96(2)(ċ) tal-Ftehim ta' Shubija AKP-KE u l-Artikolu 37 ta' l-Istrument għall-Kooperazzjoni fl-Iżvilupp.

Artikolu 3

Din id-Deciżjoni għandha tidhol fis-seħh fil-jum ta' l-adozzjoni tagħha.

Għandha tiskadi fl-1 ta' Ottubru 2009. Għandha tkun riveduta regolarment mill-inqas darba kull sitt xhur.

Artikolu 4

Din id-Deciżjoni għandha tiġi pubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea.

Magħmula fil-Lussemburgu, 1 ta' Ottubru 2007.

*Għall-Kunsill**Il-President*

M. LINO

⁽¹⁾ ĠU L 317, 15.12.2000, p. 3.⁽²⁾ ĠU L 287, 28.10.2005, p. 4.⁽³⁾ ĠU L 317, 15.12.2000, p. 376.⁽⁴⁾ ĠU L 378, 27.12.2006, p. 41.

ANNEX

Abbozz ta' ittra

H.E. Ratu Josefa ILOILO
Il-President tar-Repubblika tal-Gżejjer Fiġi
Suva
Fiġi

Eċċellenza,

L-Unjoni Ewropea taghti importanza kbira lid-dispożizzjonijiet ta' l-Artikolu 9 tal-Ftehim ta' Cotonou u l-Artikolu 3 ta' l-Istrument ta' Kooperazzjoni fl-Iżvilupp. Is-shubija AKP-KE hija bbażata fuq ir-rispett lejn id-drittijiet umani, il-prinċipji demokratiċi u t-tmexxija skond il-liġi. Dawn huma elementi essenzjali tal-Ftehim ta' Cotonou, u huma s-sies tar-relazzjonijiet ta' bejnieta.

Fil-11 ta' Diċembru 2006 l-Kunsill ta' l-Unjoni Ewropea kkundanna l-kolp ta' stat militari fil-Fiġi.

Taht l-Artikolu 96 tal-Ftehim ta' Cotonou, u meta jitqies li l-kolp ta' stat militari li seħh fil-5 ta' Diċembru 2006 kkonstitwixxa ksur ta' l-elementi essenzjali msemmija fl-Artikolu 9 ta' dak il-Ftehim, l-UE stiednet lill-Fiġi għal konsultazzjonijiet sabiex, kif previst fil-Ftehim, tkun eżaminata bis-shih is-sitwazzjoni u jittiehdu passi biex tkun rimedjata fejn mehtieg.

Il-parti formali ta' dawk il-konsultazzjonijiet bdiet fi Brussell fit-18 ta' April 2007. Il-Gvern Provviżorju tal-Fiġi għamel prezentazzjoni bbażata fuq sottomissjoni datata t-18 ta' April 2007 dwar ir-raġunijiet għall-kolp ta' stat militari fil-5 ta' Diċembru 2006, dwar iżviluppi fil-qagħda tal-pajjiż sa minn dakinhar, u dwar il-programm tal-Gvern Provviżorju għall-perjodu ta' tranżizzjoni.

L-UE ħadet nota tas-sottomissjoni tal-Gvern Provviżorju fit-18 ta' April 2007 lill-UE.

Min-naħa tagħha, l-UE kienet kuntenta li l-Gvern Provviżorju kkonferma għadd ta' impenji ewlenin fir-rigward tad-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali, ir-rispett għall-prinċipji demokratiċi u t-tmexxija skond il-liġi, kif innutat hawn taht, u l-passi pożittivi proposti dwar l-implimentazzjoni tagħhom. Il-Fiġi qablet ukoll dwar kooperazzjoni mill-qrib fir-rigward tas-sorveljanza u l-verifika ta' l-impenji.

Il-parti l-kbira ta' l-impenji mwettqa fil-kuntest tal-konsultazzjonijiet tkun implimentata fuq perjodu estiz, u konsegwentement hu mehtieg li matul iż-żmien tkun sorveljata u verifikata mill-qrib l-implimentazzjoni tagħhom. L-UE tishaq li, wara l-elezzjonijiet ġenerali kredibbli, imwettqa fil-Fiġi f'Mejju 2006 u fid-dawl tas-sejbiet u r-rakkomandazzjonijiet tal-Missjoni ta' Sorveljanza Elettorali ta' l-UE, u notevolment ir-rapport finali mill-Osservatur Ewlieni ta' l-UE, il-MPE Istvan Szent-Ivanyi, l-UE hi tal-fehma li jistgħu jsiru elezzjonijiet godda u kredibbli fi żmien l-iskadenza miftiehma tat-28 ta' Frar 2009.

L-UE tishaq dwar l-importanza ta' konformità bikrija u shiha ma' l-impenji miftiehma mnizzla fl-anness.

L-UE tinnota li l-Gvern Provviżorju, skond l-impenji miftiehma, nehha r-Regolamenti ta' Emergenza Pubblika fil-31 ta' Mejju 2007 u li aċċetta s-sejbiet u r-rakkomandazzjonijiet ta' l-esperti elettorali indipendenti tal-Forum tal-Gżejjer Paċifiċi fid-19 ta' Gunju 2007.

L-UE hija mhassba għan-nuqqas ta' progress reċenti mill-Gvern provviżorju dwar il-proċess u s-sustanza fuq l-impenji li qabel magħhom. Il-Gvern provviżorju impenja ruħu għal djalogu regolari, u li jagħti informazzjoni shiha lill-UE dwar il-kwistjonijiet kollha marbuta ma' l-impenji l-oħra tiegħu. Dwar is-sustanza, l-UE tinnota b' mod partikolari li l-Gvern provviżorju għadu jrid jagħmel tribunal skond l-artikolu 138 (3) tal-Konstituzzjoni sal-15 ta' Lulju 2007 u tistenna b' herqa għal deċiżjoni mill-aktar fis.

Fl-ispirtu ta' shubija li jinsab fil-baži tal-Ftehim ta' Cotonou, u fid-dawl tar-riżultat pożittiv tal-konsultazzjonijiet, l-UE esprimiet ir-rieda tagħha li tappoġġja l-implimentazzjoni ta' l-impenji tal-Fiġi. L-UE tistenna bil-herqa l-laqgħat ta' djalogu regolari li jerġgħu jibded fuq baži regolari, skond l-impenn magħmul mill-gvern provviżorju.

L-UE adottat il-miżuri xierqa li ġejjin taht l-Artikolu 96(2)(ċ) tal-Ftehim rivedut ta' Cotonou u l-Artikolu 37 ta' l-Istrument għall-Kooperazzjoni fl-Iżvilupp.

- l-ghajjnuna umanitarja kif ukoll l-appoġġ dirett għas-socjetà civili jistgħu jkomplu;
- l-attivitajiet ta' kooperazzjoni li qed jitwettqu u/jew jithejjew, b'mod partikolari taht it-tmien u d-disa' EDF jistgħu jkomplu;
- ir-Revizjoni ta' Tmiem-it-terminu tad-disa' EDF tista' ssir;
- L-attivitajiet ta' kooperazzjoni, li għandhom jghinu sabiex tirritorna d-demokrazija u titjeb it-tmexxija, jistgħu jsiru, hlief f'circustanzi tassew eċċezzjonali;
- l-implimentazzjoni tar-riforma fiz-zokkor li takkompanja l-miżuri għall-2006 tista' ssir. Il-ftehim ta' finanzjament ġie ffirmat fil-livell tekniku mill-Fiġi fid-19 ta' Ġunju 2007. Hu nnotat li l-ftehim ta' finanzjament jinkludi klawżola ta' sospensjoni;
- l-aċċettazzjoni mill-Gvern Provizorju fid-19 ta' Ġunju 2007 tar-rapport tas-7 ta' Ġunju 2007 mill-esperti elettorali indipendenti tal-Forum tal-Gżejjer Paċifiċi hu skond l-Impenn Numru 1 miftiehem fit-18 ta' April 2007 bejn il-Gvern Provizorju u l-UE. Konsegwentement, it-thejjija u l-iffirmar eventwali tal-programm indikattiv multi-annwali għar-riforma fiz-zokkor li jakkompanjaw il-miżuri għall-2008-2010 jistgħu jsiru;
- il-finalizzazzjoni, l-iffirmar fil-livell tekniku u l-implimentazzjoni tal-Karta ta' Strategija għall-Pajjiżi u l-Programm Indikattiv Nazzjonali għall-ghaxar EDF b'pakkett finanzjarju indikattiv, kif ukoll l-allokazzjoni possibbli ta' *tranche* ta' incentivi sa 25 % ta' din is-somma, ikunu soġġetti għall-harsien ta' l-impenji mwettqa fir-rigward tad-drittijiet umani u t-tmexxija skond il-ligi; notevolment, li l-Gvern Provizorju jhares il-Kostituzzjoni; li tkun rispettata bis-shih l-indipendenza tal-gudikatura u li r-Regolamenti ta' Emergenza pubblika, mdahhla mill-ġdid fis-6 ta' Settembru 2007, jitnehhew mill-aktar fis; li l-allegazzjonijiet kollha ta' ksur ta' drittijiet umani jkunu investigati jew indirizzati skond il-proċeduri u l-fora varji taht il-ligijiet tal-Gżejjer Fiġi u li l-Gvern Provizorju għandu jagħmel l-ahjar sforzi sabiex iwaqqaf dikjarazzjonijiet minn aġenziji ta' sigurtà mahsuba biex jintimidaw;
- l-allokazzjoni għal zokkor għall-2007 tkun zero;
- l-allokazzjoni għal zokkor għall-2008 ssir disponibbli soġġetta għal evidenza ta' thejjija kredibbli u f'waqtha skond l-impenji miftiehma; notevolment fir-rigward taċ-ċensiment, it-tifsil mill-ġdid tal-limiti u r-riforma elettorali skond il-Kostituzzjoni; li jittiehdu miżuri sabiex jiżguraw il-hidma ta' l-Uffiċċju Elettorali inkluża l-hatra ta' Sorveljant ta' l-Elezzjonijiet sat-30 ta' Settembru 2007 skond il-Kostituzzjoni;
- l-allokazzjoni għal zokkor għall-2009 ssir disponibbli soġġetta għall-eżistenza ta' gvern legittimu;
- l-allokazzjoni għal zokkor għall-2010 tiddependi fuq il-progress imwettaq fl-implimentazzjoni taz-zokkor għall-2009 u l-kontinwazzjoni tal-proċess demokratiku;
- appoġġ addizzjonali għat-thejjija u l-implimentazzjoni ta' impenji ewlenin, b'mod partikolari b'appoġġ għat-thejjija u/jew it-twettiq ta' elezzjonijiet, jistgħu jitqiesu bhala lil hinn minn dak deskritt f'din l-ittra;
- il-kooperazzjoni regionali, u l-partecipazzjoni tal-Fiġi fiha, mhumiex effettwati;
- il-kooperazzjoni mal-Bank Ewropew ta' l-Investment u ċ-Ċentru għall-Iżvilupp ta' Intrapriżi jistgħu jkomplu, soġġetti għat-tlestija f'waqtha ta' l-impenji mittiehda.

Is-segwiment ta' l-impenji jkun skond l-impenji dwar is-sorveljanza f'termini ta' djalogu regolari, kooperazzjoni ma' missjonijiet u rappurtar, kif imsemmi fl-anness.

Barra minn hekk, l-UE tistenna li l-Fiġi jikkoopera bis-shih mal-Forum tal-Gżejjer tal-Paċifiku dwar l-implimentazzjoni tar-rakkomandazzjonijiet mill-Grupp ta' Persuni Eminent, kif approvat mill-Ministri ta' l-Affarijiet Barranin tal-Forum fil-laqgħa ta' Vanuatu fis-16 ta' Marzu 2007.

L-Unjoni Ewropea tkompli ssegwi s-sitwazzjoni fil-Fiġi mill-qrib. Taht l-Artikolu 8 tal-Ftehim ta' Cotonou, isir djalogu politiku mtejjeb mal-Fiġi sabiex ikun żgurat ir-rispett lejn id-drittijiet umani, ir-ristorazzjoni tad-demokrazija u r-rispett għat-tmexxija skond il-liġi sakemm iż-żewġ partijiet jikkonkludu li n-natura mtejjba tad-djalogu tkun lahqet l-iskop tagħha.

Jekk ikun hemm lajma, falliment jew rigress fl-implimentazzjoni ta' l-impenji mittieħda mill-Gvern Proviżorju, l-UE żżomm id-dritt li tagġusta l-mizuri xierqa.

L-UE tishaq li l-privileġġi tal-Fiġi fil-kooperazzjoni tiegħu ma' l-UE jiddependu fuq ir-rispett għall-elementi essenzjali tal-Ftehim ta' Cotonou u għall-valuri msemija fl-Istrument għall-Kooperazzjoni fl-Iżvilupp. Sabiex l-UE tiġi konvinta li l-gvern proviżorju hu mhejji bis-shiħ sabiex isegwi l-impenji mittieħda, hu essenzjali li jsir progress bikri u sostanzjali fit-twettiq ta' l-impenji miftieħma.

Dejjem tiegħek,

Magħmul fi Brussell,

Għall-Kummissjoni

Għall-Kunsill

Anness għall-anness

IMPENJI MIFTIEHMA MAR-REPUBBLIKA TAL-GŻEJER FIĠI

A. Ir-Rispett lejn il-Prinċipji tad-Demokrazija

Impenn Nru 1

Li jseħhu elezzjonijiet parlamentari hielsa u ġusti fi żmien 24 xahar mill-1 ta' Marzu 2007, soġġett għas-sejbiet tal-valutazzjoni li għandha ssir mill-awdituri indipendenti mahtura mis-Segretarjat tal-Forum tal-Gzejjer Paċifiċi. Il-proċessi li jwasslu għal, u t-twettiq ta', l-elezzjonijiet għandhom ikunu sorveljati b'mod kongunt, adatti u riveduti kif xieraq fuq il-bażi ta' parametri maqbula b'mod kongunt. Dan jimplika b'mod partikulari:

- li sat-30 ta' Ġunju 2007 il-Gvern Proviżorju jadotta skeda li tistabbilixxi d-dati tat-tlestija tad-diversi passi li għandhom jittiehdu bi thejjija għall-Elezzjonijiet Parlamentari l-ġodda.
- li l-iskeda tispeċifika l-hin taċ-ċensiment, it-tifsil mill-ġdid ta' limiti u r-riforma elettorali;
- id-deċiżjoni dwar limiti u r-riforma elettorali għandhom jitwettqu skond il-Kostituzzjoni;
- li jittiehdu miżuri sabiex tiġi żgurata l-hidma ta' l-Uffiċċju Elettorali inkluza l-hatra ta' Sorveljant ta' l-Elezzjonijiet sat-30 ta' Settembru 2007 skond il-Kostituzzjoni;
- li l-hatra tal-Viċi-President għandha ssir skond il-Kostituzzjoni;

Impenn Nru 2

Li l-Gvern Proviżorju, meta jadotta inizzjattivi u bidliet legiżlattivi, fiskali u oħrajn ta' politika, għandu jqis il-konsultazzjonijiet mas-soċjetà ċivili u l-partijiet interessati l-oħra kollha.

B. Tmexxija skond il-Liġi

Impenn Nru 1

Li l-Gvern Proviżorju għandu juża l-aħjar sforzi sabiex iwaqqaf dikjarazzjonijiet minn aġenziji ta' sigurtà maħsuba biex jintimidaw.

Impenn Nru 2

Li l-Gvern Proviżorju jhars il-Kostituzzjoni ta' l-1997, u jigarantixxi l-hidma normali u indipendenti ta' l-istituzzjonijiet Kostituzzjonali bħall-Kummissjoni tal-Fiġi għad-Drittijiet Umani, il-Kummissjoni għas-Servizz Pubbliku, u l-Kummissjoni ta' l-Uffiċċji Kostituzzjonali. L-indipendenza sostanzjali u l-hidma tal-Kunsill il-Kbir tal-Kapijiet ikunu preżervati.

Impenn Nru 3

Li l-indipendenza tal-ġudikatura tkun rispettata bis-shih, li tithalla taħdem liberament u li d-deċiżjonijiet tagħha jkunu rispettati mill-partijiet kollha in kwistjoni, partikolarment:

- li l-Gvern Proviżorju jimpenja ruħu sabiex it-tribunal skond is-Sezzjoni 138 (3) tal-Kostituzzjoni jinhatar sal-15 ta' Lulju 2007;
- li kwalunkwe hatra u/jew tneħħija ta' ġudikanti minn issa l' quddiem iseħhu f'konformità stretta mad-dispożizzjonijiet u r-regoli proċedurali tal-Kostituzzjoni;
- li ma jseħh l-ebda każ, ikun xi jkun, ta' interferenza mill-militar u l-pulizija jew mill-Gvern Proviżorju mal-proċess ġudizzjarju, inkluż ir-rispett shih għall-professjoni legali.

Impenn Nru 4

Li l-proċeduri kriminali kollha marbuta mal-korruzzjoni jkunu indirizzati permezz tal-mezzi ġudizzjarji xierqa u li kwalunkwe korpi oħrajn li jistgħu jitwaqqfu sabiex jinvestigaw kazijiet allegati ta' korruzzjoni joperaw fil-limiti kostituzzjonali.

C. Drittijiet u Libertajiet Fundamentali tal-Bniedem

Impenn Nru 1

Il-Gvern Proviżorju jieħu l-passi kollha meħtieġa sabiex jiffacilita l-investigazzjoni jew l-indirizzar ta' l-allegazzjonijiet kollha ta' ksur tad-drittijiet umani skond il-proċeduri u l-fora varji taħt il-liġijiet tal-Gżejjer Fiġi.

Impenn Nru 2

Il-Gvern Proviżorju għandu l-hsieb li jneħhi r-Regolamenti ta' Emergenza Pubblika f'Mejju 2007, soġġett għal kwalunkwe theddidiet għas-sigurtà nazzjonali, l-ordni pubblika jew is-sikurezza.

Impenn Nru 3

Il-Gvern Proviżorju hu impenjat li jiżgura li l-Kummissjoni ta' Drittijiet Umani fil-Fiġi taħdem b'indipendenza shiha u skond il-Kostituzzjoni.

Impenn Nru 4

Li l-libertà ta' l-espressjoni u l-libertà tal-midja, fil-forom kollha tagħha jkunu rispettati bis-shih kif previst fil-Kostituzzjoni.

D. Segwiment ta' l-Impenji

Impenn Nru 1

Li l-Gvern Proviżorju jimpenja ruħu li jzomm djalogu regolari sabiex jippermetti l-verifika tal-progress imwettaq u jagħti lir-rappreżentanti/l-awtoritajiet ta' l-UE u l-KE aċċess shih għall-informazzjoni fuq il-materji kollha marbuta mad-drittijiet umani, ir-ristorazzjoni fil-paċi tad-demokrazija u t-tmexxija skond il-liġi fil-Fiġi.

Impenn Nru 2

Li l-Gvern Proviżorju jikkoopera bis-shih ma' missjonijiet eventwali mill-UE u l-KE għall-valutazzjoni u s-sorveljanza tal-progress.

Impenn Nru 3

Li l-Gvern Proviżorju jibgħat rapporti ta' progress kull tliet (3) xhur mit-30 ta' Ġunju 2007 dwar l-elementi essenzjali tal-Ftehim ta' Cotonou u l-impenji.

Hu nnutat li ċerti kwistjonijiet jistgħu jiġu indirizzati b'mod effettiv biss permezz ta' approċċ pragmatiku li jagħraf ir-realtajiet preżenti u jħares bir-reqqa lejn il-ġejjieni.
